

Dato: 27. marts 2015

J.nr.: 01.31.11-00014

Sagsnr.
Dok. Nr.

Postboks 909
3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50 00

Fax: (+299) 32 52 86

E-mail: isan@nanoq.gl

www.naalakkersuisut.gl

Naalakkersuisuts Forslag til Finanslov for 2015 – Februar 2015

2.8. Til hovedkonto 72.20.10 Godstransport

- a) Hvor meget kommer ind i egentlig brugerbetaling for transport af gods fra byggerne med RAL's bygdeskibe, og hvor stor en andel af udgifterne ved at opretholde bygdegodstransportfunktionen dækkes ved denne brugerbetaling?

SVAR: RAB har oplyst, at brugerbetalingen i 2013-2014 i gennemsnit udgør 6,3 mio. kr. ud af en samlet omsætning på 68 mio. kr. hvilket svarer til ca. 9,5%. Fra 2016 øges servicekontraktbidraget som følge af et højere omkostningsniveau, når de nye skibe leveres. Udgiften til det forhøjede servicekontraktbidrag dækkes af investeringsbidraget, som tilsvarende øges. Dette betyder, at brugerbetalingen fra 2016 udgør en mindre del af den samlede omsætning, og forventes at nå et niveau omkring 6 %.

- b) Hvor meget af RAB's udgifter dækkes af investeringsbidraget på samtlige ruter?

SVAR: Når de nye skibe leveres, stiger de samlede omkostninger i RAB. Set over perioden 2016-2020 skal i gennemsnit 35 % af RABs omkostninger dækkes via et forhøjet servicekontraktbidrag (fra investeringsbidraget). I 2015, som er et overgangså, forventes kun 16 % dækket ind, grundet lavere omkostninger da skibene først leveres i andet halvår.

- c) Ser Naalakkersuisut mulighed for, at der på sigt kan ske effektiviseringer eller rationaliseringer i RAB med henblik på at reducere graden af subsidier til området? Eller anser Naalakkersuisut modsatrettet, at selskabet drives så optimalt, at der ikke er rum for omkostningsreduktioner eller andre forbedringer i driften af RAB?

SVAR: I foråret 2015 igangsættes en gennemgribende analyse af RAL-koncernen inklusiv datterselskaber som RAB. Analysen ser på selskabets økonomi, arbejdsopgaver, lovgrundlag mv. med henblik på at identificere mulighe-

der for rationalisering og effektivisering omkring befordringen af gods. Det forventes, at arbejdet vil pågå i hele 2015.

3.15. Afsnit 5.1, Boligområdet, side 101

Naalakkersuisut oplyser at have igangsat analyser af forskellige mulige organisationsmodeller, der giver en mere effektiv og ensartet administration af Selvstyrets ejerboliger.

- a) Udvalget er uforstående overfor det tilfælde, at der i forvejen ikke foreligger rapporter og undersøgelser af området. Derimod er arbejdet med en ny lejeforordning eller et regelsæt til regulering af f.eks. Illuut's virksomhed flere år forsinket. Hvilke nye oplysninger forventes af en sådan analyse, og føres der ikke i forvejen en aktiv boligpolitik?

SVAR: I tiden efter 2005, hvor Strukturudvalget kom med anbefalinger om at overdrage Selvstyrets boliger til kommunerne, blev der ført forhandlinger med kommunerne om at kommunerne skulle overtage Selvstyrets boliger. Der var i årene efter 2005 ikke ønske fra kommunernes side, om at overtage boligerne. Det skyldes at boligerne allerede dengang var præget af dårlig vedligeholdelse. Derfor pågår der nu arbejde med at se på forskellige muligheder for at organisering og ejerskab. Det er et mål, at sikre så effektiv drift af boligmassen som muligt – derfor bør ansvaret og kompetencer for boligmassen placeres entydigt, det vil sige ejerskab og administration følges ad.

Udvalget er enig med Naalakkersuisut i, at flere skal have mulighed for at eje deres egen bolig, herunder, at der fortsat foregår en omdannelse fra lejer til ejer i både Selvstyrets og Illuuts boliger.

- b) Hvilke muligheder ser Naalakkersuisut for at fremme, at private investorer på egen hånd tager initiativ til at opføre boliger, end det i dag er tilfældet?

SVAR: I forvejen er der nogle meget fordelagtige ordninger indbygget i Landstingsforordning nr. 1 af 7. maj 2007 om boligfinansiering, Landstingsforordning nr. 11 af 19. november 2007 om støtte til boligbyggeri, fælleshuse, byggesæt m.v, samt Landstingsforordning nr. 2 af 16. maj 2008 om andelsboliger. Selve rammerne for at fremme privat boligbyggeri er således til stede. Området kan styrkes ved at afsætte yderligere midler, således at alle ansøgninger kan imødekommes.

- c) Er der efter Naalakkersuisuts mening et naturligt loft for, hvor mange, der har mulighed for at eje egen bolig?

SVAR: Så længe boligejerne kan komme af med deres bolig, når de vil sælge den, og at boligen dermed ikke anses som en byrde og sænker mobiliteten, er der ikke nogen øvre grænse for andelen der kan blive boligejere. Men finansieringsinstitutionerne foretager dog en kreditvurdering af de personer og familier der ønsker at blive herre i eget hus. Dette er blandt andet for at sikre, at ingen gældsætter sig hårdere end deres økonomi kan bære.

Udvalget er enig med Naalakkersuisut i at subsidier på boligområdet i højere grad end i dag bør rettes mod borgere, med mindre økonomisk råderum.

- d) Er Naalakkersuisut enig med Det Økonomiske Råd i, at de eksisterende subsidier bidrager til økonomisk ulighed.

SVAR: De nuværende ordninger (nævnt under b) medvirker i høj grad til, at borgere, der ellers ville bo i en offentlig udlejningsbolig, bygger eller køber en bolig. Dermed reduceres presset på de offentlige udlejningsboliger. De borgere, der bygger eller køber egen bolig har en indkomst som giver dem økonomisk råderum til at anskaffe sig en bolig. Dermed er det ikke boligen i selv, som bidrager til en økonomisk ulighed. En borger der vælger at bygge eller købe en bolig, vil alt andet lige bruge en større del af sin indkomst på sin bolig (afdrag og rente på lån, vedligeholdelse, evt. ejerforeningsbidrag og forsikring) end på en husleje i en offentlig udlejningsbolig. En husejers økonomiske råderum vil derfor sædvanligvis falde som boligejer frem for som lejer.

- e) Udvalget tænker på, om det måske var bedre, at reducere økonomisk uligheds-skabende subsidier på boligområdet, og i stedet fremme gennemskuelige sociale støtteforanstaltninger (boligsikring). Hvad mener Naalakkersuisut om det?

SVAR: Naalakkersuisut er af den holdning, at ordningerne på boligområdet (nævnt under b) skal bevares, om end i en revideret form (se under g). Det udelukker ikke, at der skal tages hånd om de sværeste i samfundet og at disse skal sikres en ordentlig boligsikring.

Naalakkersuisut er åben for dialog om området og har derfor inviteret til et boligpolitisk seminar i april 2015, hvor der bliver lejlighed til at drøfte de overordnede mål og principper for indretningen af boligpolitikken, herunder de af udvalget rejste spørgsmål.

- f) Hvordan vil Naalakkersuisut løse det finansielle problem, der typisk eksisterer i de mindre byer, hvor kreditinstitutterne er tilbageholdende med lånefinansiering til privat boligbyggeri.

SVAR: Realkredit og bankvirksomhed er forretningsområder, der er underlagt strenge krav. Naalakkersuisut agter ikke at indgå i dette forretningsområde. Derimod kan boligbehovet dækkes ved offentlige udlejningsboliger, så som kommunale byggesæt og mindre flerfamilieboliger eller medbyggerhuse.

- g) Er det Naalakkersuisuts vurdering, at offentlige støtteordninger på boligområdet i forbindelse med nybyggeri kan forårsage skævvridning af boligmarkedet, og virke bremsende for den del af det eksisterende boligmarked, hvor boliger ikke har været finansieret ved offentlig støtte?

SVAR: Der kan være en skævvridning, hvor boliger opført uden lån, eller hvor lånet snart skal tilbagebetales, falder i pris. Derfor ønsker Naalakkersuisut at se på tiltag, som kan modvirke dette. En måde kan være at indføre ejerskiftebidrag inden for eksempelvis 20/20/60-lån, og om lånet til Selvstyret skal indfries i rater, frem for at være rente- og afdragsfrit i 20 år.

- h) Hvilke barrierer kan der efter Naalakkersuisuts mening være for, at ansatte i Selvstyret med personalebolig overtager deres personalebolig efter lejer til ejerordningen? Hvor mange personaleboliger har Naalakkersuisut solgt til ansatte i Selvstyret med personalebolig?

SVAR: Der foreligger ikke oplysninger, om boligen er anvist som personalebolig, idet det ikke indgår som sagligt element i sagsbehandlingen.

I 2014 var der 1 lejer til ejer sager med et hus i Nuuk.

I 2013 var der 1 lejer til ejer sag med lejlighed og 1 sag med hus i Nuuk.

I 2012 var der 0 lejer til ejer sager.

Henset til ovenstående anser Naalakkersuisut ikke, at lejer til ejerordningen skaber nogen barrierer eksempelvis rekruttering.

3.16. Afsnit 5.2, Lufthavne, side 102

Udvalget er enig med Naalakkersuisut i det fornuftige i, at de internationale lufthavne skal anlægges der, hvor befolkningen og turisterne skal til. Naalakkersuisut oplyser, at finansieringen skal ske gennem offentlig låneoptagelse under hensyntagen til Naalakkersuisuts principper om at afdrag og renter skal kunne betales gennem indtægter i investeringen.

- a) Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan det sidste kriterium kan sammenlignes med Transportkommissionens anbefalinger om, at projekterne skal være samfundsøkonomisk rentable og ansvarlige?

SVAR: Transportkommissionen anlagde en overordnet betragtning om projekters samfundsøkonomiske rentabilitet, men det er også vigtigt at inddrage lufthavnens driftsøkonomi i vurderingen af de respektive lufthavnens rentabilitet. Derfor inddrages principperne i Gælds- og Investeringsstrategien i vurderingerne, ligesom de økonomiske bestemmelser i Lov om Flyvepladser skal efterleves.

- b) Hvilke lufthavne anser Naalakkersuisut allerede nu isoleret set, som potentielle at anlægge ud fra ovennævnte betragtninger?

SVAR: Naalakkersuisut arbejder pt. på en samlet udviklingsplan for landets lufthavne, og der forventes fremsat beslutningsforslag herom for Inatsisartut på EM15. Som det fremgik af præsentationen af Finanslov 2015, er der en foreløbig plan om i første omgang at udvikle af 5 lufthavne:

Lufthavn	Primær målsætning
Ittoqqortoormiit	Driftsmæssig besparelse på lufthavnsdrift og beflyvning af Nerlerit Inaat. Der er indgået dialog med Forsvaret om samarbejde
Tasiilaq	Realisering af turismepotentiale fra Island
Qaqortoq	Imødekommer et befordringsbehov for borgerne
Nuuk	Effektivisering af det eksisterende trafikmønster og styrkelse af turismen
Ilulissat	Forøge, forbedre og realisere turismepotentiale til Diskoregionen

- c) Hvilken rolle spiller tilskuddet til passagerfordring som indtægtsgrundlag for tilbagebetaling af de enkelte lufthavnsinvesteringer?

SVAR: Tilskud til passagerbefordring spiller kun en marginal rolle i forhold til finansieringen af lufthavnsinvesteringerne. Det skyldes, at langt de fleste flyvning-

ger inden for servicekontraktområderne sker til helikopterflyvepladser, som ikke indgår i investeringerne. Der er dog to lufthavne, hvor tilskuddet vil have en effekt. Det er i Ittoqqortoormiit, hvor servicekontrakten helt kan afskaffes, hvis der etableres en lufthavn ved byen, og i Sydgrønland, hvor mange flyvninger mellem Narsarsuaq og Qaqortoq kan afskaffes, hvis der etableres en lufthavn ved Qaqortoq.

- d) Hvilken rolle spiller krydssubsidiering i forhold til infrastrukturinvesteringer i form af lufthavne?

SVAR: Det ligger Naalakkersuisut meget på sinde at få skabt en infrastruktur, der skaber sammenhæng og udvikling i hele landet. Det betyder, at det som udgangspunkt er kravet, at hver enkelt lufthavn er økonomisk rentabel, men det kan ikke udelukkes, at nogle lufthavne først opnår rentabilitet, når der er foretaget yderligere investeringer i infrastrukturen. Her tænkes bl.a. på udviklingen af lufthavnen ved Qaqortoq, hvor en kobling til Narsaq vil være af stor betydning for passagergrundlaget.

3.24. Afsnit 10, Forberedelse af FFL 2016, side 112

- a) Hvornår forventer Naalakkersuisut at igangsætte reformtiltag på skatteområdet?
 b) Har Naalakkersuisut taget stilling til, hvorledes man forholder sig til den betænkning, som blev afgivet af Skatte- og Velfærdscommissionen og de i betænkningen angivne anbefalinger?
 c) Har Naalakkersuisut haft med i overvejelserne at indføre løntræk for husleje for at nedbringe huslejerestancerne til det offentlige?

SVAR: Ja, Naalakkersuisut har overvejet dette men der er endnu ikke fundet en metode for at sammenkoble arbejdsgivernes lønsystemer og opkrævning til A/S Boligselskabet INI, henholdsvis Iserit A/S.

6.5 Hovedkonto 20.10.22 Andre indtægter

- a) Hvor mange boliger er hidtil solgt og forventes solgt i dette finansår, og hvor meget har solgt indbragt og forventes at indbringe i dette finansår?

SVAR: I 2014 er der solgt 3 lejligheder. Disse salg vil indbringe 1,52 mio. kr., og udgør differencen mellem lån ydet til Illuut A/S og et lån svarende til 20/20/60-ordningen. I 2015 er der indtil videre solgt 3 lejligheder, som vil indbringe 1,37 mio. kr. Det forventes at der i resten af 2015 vil blive solgt yderligere 6 lejligheder, som vil indbringe 2,5 mio. kr., således at den samlede indbetaling i 2015 forventes at blive 5,4 mio. kr.

- b) Der ønskes en oversigt over de solgte boliger og deres salgspris.

SVAR: Illuut A/S oplyser, at boligerne er solgt til den vurderede markedspris, oplistet i nedenstående tabel.

Tårn 6 Nr.	kvadratmeter	lån til illuut	nyt 20/20/60 -lån	indfriet af Illuut	Solgt pr.	Pris
202	89,3	938.096,50	482.220,00	455.876,50	1.3.2015	2.075.000

203	104,5	1.097.772,50	564.300,00	533.472,50	1.10.2014	2.450.000
302	89,3	938.096,50	482.220,00	455.876,50	15.3.2015	2.125.000
402	89,3	938.096,50	482.220,00	455.876,50	1.10.2014	2.295.000
403	104,5	1.097.772,50	564.300,00	533.472,50	15.9.2014	2.585.000
502	89,3	938.096,50	482.220,00	455.876,50	1.3.2015	2.275.000

c) Er det muligt at opstille aktivitetstal for nærværende hovedkonto?

14.1 Hovedkonto 70.01.07 Bygningsmyndigheden

Udvalget ønsker at få redegjort kort for, hvordan tilsynet fungerer i praksis?

Svar:

Den centrale myndighed (pt. Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur) udfører i mindre omfang og efter behov tilsyn med blandt andet kommunernes håndhævelse af byggeloven, herunder eksempelvis håndhævelsen af bygningsreglementets bestemmelser om bygningers tilgængelighed, ligesom der udføres lejlighedsvis tilsyn ved byggerier med henblik på erfaringsindsamling og -formidling, udarbejdelse af vejledningsmateriale mv. Under udarbejdelse er for tiden en vejledning om byggeledelse og en vejledning om radonsikring af huse.

Desuden udfører den centrale myndighed i samarbejde med Klagenævnet for Udbud stikprøvevist tilsyn med offentlige myndigheders udbud af bygge- og anlægsarbejder ved f.eks. kontrol af udbudsannoncer. Dette tilsyn har eksempelvis ført til skriftlige henstillinger til enkelte udbydere om iagttagelse af tilbudslovens udbudsregler.

Såvel byggeloven som byggemodningsloven indeholder regler om, at kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed i lokalsamfundet. Det vil sige, at kommunerne skal påse, at de pågældende love overholdes. Kommunerne bestemmer selv tilsynets tilrettelæggelse og omfang, idet lovene ikke indeholder regler om, at tilsynsmyndigheden har pligt til at føre et systematisk opsøgende tilsyn. Tilsynsmyndigheden har med andre ord ikke pligt til løbende og regelmæssigt ved eftersyn i det konkrete byggeri eller anlæg at undersøge om reglerne overholdes.

Tilsynsmyndigheden har til gengæld pligt til at reagere, når den bliver opmærksom på et ulovligt forhold, medmindre forholdet er af underordnet betydning. Får kommunen kendskab til, at et forhold ikke lever op til kravene i byggelovgivningen, skal den søge forholdet lovliggjort, jævnfør § 18, stk. 3 i Inatsisartutloven om byggeri. I sådanne situationer vil kommunen normalt påbyde ejeren at lovliggøre det ulovlige forhold. Efter § 16 i Inatsisartutloven om byggeri har den til enhver tid værende ejer pligt til at lovliggøre et ulovligt forhold, uanset om der kan pålægges vedkommende ansvar for ulovligheden.

14.2 Hovedkonto 72.02.03 Administrations- og projektudgifter vedrørende boligbyggeri

Naalakkersuisut vurderer, at der ved en hensigtsmæssig planlægning kan spares op til 10 % af anlægsomkostningerne. Hvad svarer dette til i kr. og ører i fh.t. Landskassens anlægsudgifter i 2014 og 2015?

SVAR: Det er ikke muligt at give et klart svar til spørgsmålet. Det kan derimod oplyses, at sker der ikke en hensigtsmæssig planlægning, vil byggeriet blive op til 10% dyrere. Dette kan f.eks. skyldes overophedning på en given lokalitet. Det kan også skyldes at man udbyder og igangsætter komplicerede byggeriet i fagentreprise. Endeligt kan det skyldes at byggeriet – rent økonomisk – er meget ligge, og derfor er der forholdsmæssigt mange udgifter til anstilling mv.

14.3 Hovedkonto 72.06.51 Salg af boliger - nettoudbetaling

- a) Under behandlingen af FFL 2014 oplyste Naalakkersuisut, at salg af Selvstyrets boliger var koncentreret udenfor Nuuk. Er dette stadig gældende?

SVAR: Ja. I 2014 er der solgt 6 boliger i Nuuk og 23 boliger i andre byer.

- b) Hvad skyldes den kraftigt faldende forventning til salget?

SVAR: Der er svingende udbud og efterspørgsel og markedsvurderingerne og stand svinger de forskellige steder.

- c) Hvilke typer af boliger drejer det sig om?

SVAR: Det er énfamiliehuse og rækkehuse.

14.4 Hovedkonto 72.10.16 Drift af udlejningsboliger, kapitalafkast

- a) Der er en tastefejl i navnet i den grønlandske version. Dette kan blot korrigeres, når Naalakkersuisut udgiver den vedtagne Finanslov for 2015.

14.5 Hovedkonto 72.10.17 Betaling for bolignumre

- a) Er det korrekt, at der ikke længere er nogen af de selvstyrejede virksomheder, muligvis bortset fra INI, som anvender Selvstyrets personaleboliger?

SVAR: I Nuuk kan A/S Boligselskabet INI og Katuaq anvise personaleboliger, i øvrige byer kan virksomheder ansøge om bolignumre til anvendelse som personaleboliger. Ansøgningerne vurderes ud fra det stedlige boligbehov og - efterspørgsel.

- b) Når der henses til, at mange selvstyrejede virksomheder ganske givet har opført egne personaleboliger med støtte (herunder rente- og afdragsfrie lån) fra Grønlands Selvstyre, og at mange af disse virksomheder har en monopolstatus (F.eks. Tele), der har gjort det muligt for dem i høj grad at kaste udgifterne ved opførelsen af egne boliger (og de hertil knyttede subsidier med henblik på at holde lejen nede) fuldt ud over på forbrugeren, kan man komme i tvivl om, hvorvidt det overhovedet har været nogen god forretning at "tvinge" virksomhederne til at opføre egne personaleboliger fremfor at benytte den almene boligmasse. Hvordan anskuer Naalakkersuisut det?

SVAR: Det er korrekt at de selvstyrejede virksomheder i Nuuk har øget deres aktiver i det omfang, de har ønsket at fortsætte med at anvise personaleboliger i Nuuk. De øgede udgifter i den forbindelse belaster forbrugeren af de ydelser, som selskaberne udbyder, i stedet for at belaste alle skatteydere, idet alle skatteydere er med til at finansiere nye boliger, opført af det offentlige. Naalakkersuisut finder det korrekt at investeringer til en given aktivitet påvirker varens pris.

14.6 Hovedkonto 72.20.05 Tilskud til passagerbefordring

- a. I hvor stort omfang tilbydes billigtur til ansatte hos operatørerne?

SVAR: De er indgået kontrakt med 3 operatører om passagerbefordring, og de oplyser følgende:

Air Greenland, der varetager alle beflyvningsopgaver, oplyser, at der ikke ydes personalerabat på flyvninger inden for servicekontraktområderne. Undtaget er dog i begrænset omfang flyvninger i Sydgrønland, men det er i så fald tomkapacitet, der udnyttes, så flyvningerne optimeres.

Arctic Umiaq Line, der har kontrakt på sejlads i Midtgrønland, har oplyst, at personalet på Sarfaq Ittuk én gang årligt har mulighed for at tage ægtefælle / samlever samt børn under 18 år med uden beregning. Den ansatte er dog på arbejde i forbindelse med sejladsen. De ansatte, der betjener den del af sejladsen i Midtgrønland, der ikke varetages af Sarfaq Ittuk, har ingen rabatordning.

Diskoline, der varetager passagersejlads i Diskobugten, har oplyst, at der ikke ydes rabat til de ansatte.

- b. Påregnes der at skulle afholdes større udgifter til investering eller modernisering i Arctic Umiaq Lines kystskib i forbindelse med regelmæssige tilsyn eller godkendelser i løbet af de kommende år?

SVAR: Den nuværende aftale om underskudsgaranti udløber med udgangen af 2016, og der er i denne aftale indeholdt udgifter til løbende vedligehold.

Det er aftalt med Selskabet, at der i 2015 søges afdækket, hvilke muligheder der er for fortsat drift fra 2017. I dette arbejde vil naturligvis indgå behov for eventuelle investeringer og modernisering af skibet. Det er således på nuværende tidspunkt for tidligt at sige, hvilke udgifter der måtte komme efter underskudsgarantiens udløb.

14.7 Hovedkonto 72.20.07 Overvågning og monitorering, trafikområdet OG

Hovedkonto 72.20.08 Sikkerhed til søs

- a. Hvem udfører opgaverne, og har flytningen af Arktisk Kommando til Nuuk haft betydning for disse hovedkonti?

SVAR: Opgaverne nævnt på disse hovedkonti løses af de luftfarts- og søfartsansvarlige medarbejdere i Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur. Arktisk Kommando og deres flytning til Nuuk har ingen betydning for disse hovedkonti.

14.8 Hovedkonto 72.20.10 Godstransport

- a. Hvad er status på arbejdet med at implementere rationaliseringer i Royal Arctic Line A/S (RAL) og Royal Arctic Bygdeservice A/S (RAB)? Udvalgets spørgsmål skal ses på baggrund af, at der i 2011 via assistance fra en ekstern konsulent blev fundet rationaliseringsgevinster i størrelsesordenen 30 mio. kr. årligt hos Royal Arctic Line A/S. En fortsat bevågenhed omkring RAL's og RAB's omkostningsstruktur og driftsoptimalitet synes understreget ved, at RAL netop igen har varslet en forhøjelse af fragtraterne.

SVAR: RAL har siden 2008 gennemgået en række effektiviseringer i virksomheden. Således er medarbejderstaben reduceret fra 862 til 785 fuldtidsbeskæftigede fra 2008 til 2012, ligesom omsætningen pr. medarbejder er steget fra 0,98 til 1,1 mio. kr. pr. medarbejder i samme periode. Virksomheden har fortsat mål om yderligere effektiviseringer, og der indgik således et rationaliseringsmål for 2014 på 20 mio. kr. Dette er imidlertid ikke nok til at leve op til kravene i den låneaftale, der er om de nye skibe, der leveres fra 2015. Her er der et krav om et resultat før skat på 35 og 40 mio. kr. På den baggrund blev der i februar 2014 truffet beslutning om at øge fragtraterne med 5 % i 2014 med mulighed for yderligere 5 % i 2015, såfremt behovet var der. Behovet viste sig at være 4,8% som blev effektueret pr 1. marts 2015.

- b. Har Naalakkersuisut overvejet at tilskynde til yderligere rationaliseringer i selskabet for på denne vis at spare samfundet for endnu en fragtførhøjelse?

SVAR: I foråret 2015 igangsættes en gennemgribende analyse af RAL-koncernen, som ser på selskabets økonomi, arbejdsopgaver, lovgrundlag mv. med henblik på at identificere muligheder for rationalisering og effektivisering omkring befordringen af gods. Det forventes, at arbejdet vil pågå i hele 2015.

- c. Hvad er status på den undersøgelse om krydssubsidiering, som det forrige Naalakkersuisut besluttede igangsæt?

SVAR: Krydssubsidiering vil være en del af den samlede analyse, som nævnes ovenfor under punkt 14.8.b.

14.9 Hovedkonto 72.24.02 Mittarfeqarfiit, serviceydelser til staten

- a. Varetages overvågning af overflyvningerne af Grønland via nærværende hovedkonto?

SVAR: Nej, nærværende hovedkonto refunderer de udgifter, Mittarfeqarfiit har til at servicere Forsvaret som følge af en aftale, Selvstyret har indgået med Forsvaret om brug af faciliteter i Kangerlussuaq. Overvågning af overflyvninger af Grønland er et dansk anliggende, og dette indgår derfor ikke i denne finanslov.

14.10 Hovedkonto 72.26.02 Grønlands Lufthavne, Mittarfeqarfiit

- a) Sker der ved indkrævningen af afgifterne en krydssubsidiering?

SVAR: Ja, der er både en geografisk og en aktivitetsmæssig krydssubsidiering.

- b) Afholdes vedligeholdelsesudgifterne for Mittarfeqarfiit over nærværende hovedkonto?

SVAR: Nærværende konto er en negativ driftsbevilling. Der afholder derfor ingen udgifter, men der opkræves et årligt beløb, som tilfalder Landskassen.

16.7 Hovedkonto 84.40.17 Institutioner for børn og unge

- a) Hvilke institutioner er i spil?

SVAR: Den administrative styregruppe for entydig ansvarsplacering af anlæg, vedligehold og renovering af Før- og Folkeskoler har på styregruppemøde i uge 12, opnået enighed om foreløbig kommunal fordelingsnøgle af midlerne i FL 2014 og de formodede midler i FFL2015. Ønsker fra de fire kommuner er nu ved at tilgå Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, men der er endnu ikke et overblik over, hvilke anlæg den enkelte kommune ønsker at fremme med Selvstyretilskud. Midler vil blive udmøntet, når FL 2015 er vedtaget og den endelige bevilling kendes.

- b) Hvad indebærer det for etablering og drift af disse, at der er tale om daginstitutioner, jfr. aftalen om opgave og byrdefordeling mellem Naalakkersuisut og kommunerne?

SVAR: Det er aftalt, at Selvstyret som midlertidig ordning, inden for den aftalte fordelingsnøgle, støtter de anlæg den enkelte kommune ønsker med op til 50 % af anlægssummen.

- c) Kunne det til sammenligning overvejes etablering af aktivitetshuse som lege-stuelignende byggeri fremfor etablering af egentlige daginstitutioner?

SVAR: JA.

16.9 Hovedkonto 87.11.06 5-års eftersyn

Hvor mange eftersyn afholdes årligt, og gennemføres eftersyn for alle projekter?

Svar: Antallet af 5 års eftersyn er afhængig af hvor mange bevillinger der er i FL. Principielt afholdes der 5 års eftersyn på projekter over kr. 5 mill. hvor Grønlands Hjemmestyre er bygherre.

16.10 Hovedkonto 87.11.09 Transportkommissionen

- a) Har Transportkommissionens betænkning stadig aktuel betydning for Naalakkersuisut?

SVAR: Transportkommissionen gennemførte en betydelig og gennemgribende analyse af den samlede infrastruktur, og mange af de projekter, Kommissionen anbefalede, arbejdes der fortsat med. Det er vigtigt at holde sig for øje, at Transportkommissionen alene så på den samfundsøkonomiske rentabilitet for at få et overordnet billede af, om et projekt var anbefalelsesværdigt. Det betyder, at der for hvert enkelt projekt skal gennemføres projektspecifikke analyser, som også inddrager de driftsøkonomiske aspekter. På den måde kan Transportkommissionens analyser fortsat bruges i den overordnede planlægning af udviklingen af infrastrukturen, men de enkelte projekter kan ikke besluttes alene med henvisning til Transportkommissionens vurderinger.

- b) Er de vækstscenarier Transportkommissionen har forudsat i betænkningen stadig aktuelle?

SVAR: Transportkommissionen udgør et vigtigt redskab i vurderingen, hvilke infrastrukturprojekter, der skal arbejdes med. Transportkommissionen forsøgte at

anlægge en forsigtigt tilgang i vækstscenarierne, men den har efterfølgende vist sig ikke at være forsigtig nok. Derfor er de opfølgende analyser af meget stor betydning, så det sikres, at beslutninger træffes på så aktuelt et grundlag som muligt.

- c) Kan Naalakkersuisut give sin vurdering af hvilke lufthavne, der bør arbejdes videre med, og i hvilken prioritering?

SVAR: Der er udviklet en sektorplan for luftfart, som forventes offentliggjort i første halvår af 2015. Heri indgår en plan for udvikling af landets lufthavne. For en første prioritering henvises til svaret under punkt 3.16.b.

- d) Hvordan forventer Naalakkersuisut at indarbejde lufthavnsplanerne i de kommende finanslove?

SVAR: Der er ingen tvivl om, at det er nødvendigt at afsætte mange midler til udvikling af landets lufthavne. Der arbejdes i skrivende stund på at afklare finansieringsbehovet og herefter at få fordelt investeringerne årsvis. Det vil ikke være muligt at igangsætte alle projekter på én gang, og det er derfor nødvendigt at foretage en prioritering. Naalakkersuisut forventer, at der er en endelig finansieringsplan klar til EM2015.

- e) I hvor høj grad involverer Naalakkersuisut sig i Newport projektet?

SVAR: Som det fremgår af besvarelsen af 3.16.b. er udvikling af lufthavnen i Ilulissat prioriteret højt, da det er afgørende at understøtte udviklingen af turismen. Naalakkersuisut har endnu ikke lagt sig fast på, i hvilket regi dette skal ske, men Qaasuisup Kommunias tanker omkring Projekt Newport, indgår som en væsentlig del af den samlede analyse af udviklingen af infrastrukturen i Ilulissat.

16.11 Hovedkonto 87.72.22 Boligprogram for bygder og yderdistrikter

- a) Kunne det overvejes, at etablere multifunktionshuse som legestuelignende byggeri fremfor at etablere egentlige daginstitutioner?

SVAR: Ja. Multifunktionshuse vil i dagtimerne kunne bruges som mødested for dagplejemødre. Når bygningen står færdig overdrages bygningen til kommunen, som tager beslutninger om den daglige drift.

- b) Fører Naalakkersuisut statistisk over opgivne projekter over medbyggerhuse?

SVAR: Alle medbyggerhuse under den nye ordning opføres.

- c) Hvor tæt et samarbejde mellem Naalakkersuisut og kommunerne er der omkring fremme af færdiggørelse af medbyggerhusprojekter?

SVAR: Hidtil har A/S Boligselskabet INI stået for at sikre instruktionsbistand og tilsyn med byggeri af medbyggerhuse.

- d) Føres der løbende kvalitetskontrol af materialer og udstyr til medbyggerhuse?

SVAR: Ja.

16.13 Hovedkonto 87.73.10 Havneanlæg

- a) Hvad er status på arbejdet med udvidelsen af Nuuk Havn?

SVAR: Sikuki har gennemført licitation på arbejdet, og der arbejdes nu på at få en endelig finansiering af projektet på plads, så arbejdet kan igangsættes. Det er planen, at havnen står klar til brug ultimo 2016.

- b) Indgår en ny havn i Kangerlussuaq i Naalakkersuisuts overvejelser?

SVAR: Ja, Naalakkersuisut prioriterer at udvikle havnen i Kangerlussuaq, så den er bedre rustet til at modtage de mange krydstogtturister, der udskiftes i Kangerlussuaq.

- c) Hvor stort er renoveringsefterslæbet aktuelt på landets større havne?

SVAR: Renoveringsefterslæbet på havnene er en teoretisk størrelse, som kan være svær at fastslå endeligt, da den afhænger af, hvad man ser den i forhold til. I mange tilfælde giver det ikke mening at se på, hvad det vil koste at få et anlæg tilbage til oprindelig stand, da anlægget er gammelt og bør fornyes. Der findes også en række anlæg, som i princippet ikke er nødvendige, men hvis de fortsat skal indgå i den samlede havneportefølje, vil der fremover skulle afsættes en betydelig sum penge til vedligeholdelse heraf. Med udarbejdelsen af Sektorplan for Havne, er der derfor valgt en anden tilgang problemstillingen, og der er indarbejdet en udviklingsplan, der sikrer, at alle landets havne inden for 10-15 år vil være opgraderet. En forudsætning for denne plan er dog, at en række anlæg enten nedlægges eller overdrages til andre parter – ex. kommuner eller private.

Et første udkast til sektorplanen for havne er stort set færdig og forventes fremsendt til kommunerne i høring umiddelbart efter påskeferien, og der forventes god dialog, så det sikres, at vi fremover får en havneinfrastruktur, der på bedste vis imødekommer de behov, der er.

- d) Udvalget ønsker at få sektorplanen for havne tilsendt så snart den er færdig.

SVAR: Det ønske imødekommes naturligvis.

16.15 Hovedkonto 89.72.11 Støttet privat boligbyggeri

- a) Så vidt udvalget forstår, er der igennem årene ydet en lang række 20/20/60 lån (og tidligere 10/40/50 lån) med rente- og afdragsfrihed i 15 år. Udvalget er imidlertid bekendt med, at mange boligkøbere har optaget realkreditlån med en løbetid på 20-30 år. Med andre ord vil disse boligkøbere skulle afdrage såvel realkreditlånet samt lånet til Landskassen på en gang, når 15-års perioden er overstået, med mindre der sker en form for samlet refinansiering via realkredit af den tilbageværende samlede lånemasse i ejendommen med samtidig indfrielse af gælden til Landskassen – hvis det ellers er muligt, men det er jo ikke sikkert alle låntagere har denne mulighed. Hvad er Naalakkersuisuts kommentar til denne problemstilling med særligt henblik på boligmarkedets langsigtede stabilitet?

SVAR: Naalakkersuisut er ikke bekendt med at det ikke er muligt for husejere at omlægge lån. Lige nu er det et meget gunstigt tidspunkt at omlægge lån på grund af de historisk lave renter på realkreditlån.

- b) Hvor stor en del af bevillingen forventes anvendt af Illuut A/S?

SVAR: Ingen.

16.16 Hovedkonto 89.72.12 Boligprojekter og Erstatningsbyggeri

- a) Hvad er baggrunden for det store fald i bevillingen?

SVAR: Det skyldes politiske prioriteringer i forbindelse med fordeling af midler til FFL 2015.

- b) Hvor store lån har Illuut A/S opbygget indtil nu?

SVAR: Det fremgår af Koncernregnskabet 2013 for Illuut A/S, at den samlede gæld udgør godt 1 mia. kr. Heraf udgør godt 700 mio. kr. rente- og afdragsfrie gæld til Landskassen og godt 300 mio. kr. til banker og realkreditinstitutter.

- c) Er der fastsat grænser for hvor meget Illuut A/S må gældsætte sig?

Svar: Selskabsretligt er der ikke nogen grænse, men banker og realkreditinstitutter foretager en konkret vurdering af selskabets økonomi forinden de vil udlåne til Illuut A/S.

- d) Hvad er status på udarbejdelsen af en egentlig lovgivning til regulering af Illuut's virksomhed?

SVAR: Lovgivning om Illuut A/S forventes fremlagt i 2016.

- e) Hvorfor er der ikke påbegyndt erstatningsbyggeri ud for Lille Slette i Nuuk, hvor flere barakker blev revet ned for snart flere år siden?

SVAR: Bygningerne blev ejet af kommunen, og Naalakkersuisut er ikke bekendt med bebyggelsesplanerne.

- f) Har man fortsat ønske om at sanere dele af Radiofjeldsbebyggelsen i Nuuk midtby?

SVAR: Ja. Naalakkersuisut forventer at der skal ske byfornyelse på Radiofjeldet og agter at indgå i en dialog med Kommuneqarfik Sermersooq om byfornyelse, men der foreligger ikke nogle konkrete projekter endnu. Derfor er saneringen eller byfornyelsesprojektet heller ikke indarbejdet i finansloven.

- g) Hvilken sammenhæng er der mellem behovet for personaleboliger og Naalakkersuisuts projekt med at afhænde personaleboliger efter lejer til ejer ordningen?

SVAR: Der er den sammenhæng, at Naalakkersuisut ønsker at bidrage til at borgerne tager et større ansvar for deres levevilkår.

- h) Hvor lang ventetid er der anslået aktuelt på en almennyttig lejebolig i de 5 største byer?

SVAR: A/S Boligselskabet INI har oplyst følgende gennemsnitlige ventetider:

Nuuk: Mellem 26 og 108 måneder, afhængigt af boligens størrelse

Sisimiut: Mellem 7,25 og 18,75 måneder, afhængigt af boligens størrelse
Ilulissat: Mellem 18,6 og 38,4 måneder, afhængigt af boligens størrelse
Qaqortoq: Mellem 2,5 og 17,5 måneder, afhængigt af boligens størrelse
Aasiaat: Mellem 4,1 og 23 måneder, afhængigt af boligerne størrelse.

I forhold til disse gennemsnitstider kan der være væsentlige variationer. Eksempelvis oplyser A/S Boligselskabet INI, at ventetiden til en 4 rums bolig i storesøområdet i Qaqortoq er helt nede på en måned, mens ventetiden på en 4 rums bolig i centerområdet i Qaqortoq er på op til 2,5 år.